

Oslo kommune
Byrådsavdeling for kultur og utdanning

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Dato: 10.11.2010

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
201002944-15

Saksbeh:
Tone Skodvin,

Arkivkode:
420

**OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTAELSE TIL NOU 2010:7
MANGFOLD OG MESTRING**

Vedlagt oversendes etter avtale om utsatt høringsfrist, Oslo kommunes høringsuttalelse om NOU 2010: 7 Mangfold og mestring – flerspråklige barn og unge i opplæringssystemet.

Høringsuttalelsen er avgitt av byråd for kultur og utdanning på delegert fullmakt.

Med hilsen

Bente T Fagerli
kommunaldirektør

Ole Christian Melhus
seksjonsjef

[Godkjent og ekspedert elektronisk](#)

Vedlegg: Oslo kommunes høringsuttalelse, byrådets sak 41/2010

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 41/2010
Vedtaksdato: 05.11.2010

Vår ref. (saksnr.): 201002944-11
Arkivkode: 420

HØRING NOU 2010:7 - MANGFOLD OG MESTRING – OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE

Saksfremstilling:

I brev fra Kunnskapsdepartementet 21.06.2010 inviteres kommunen til å avgi høringsuttalelse til NOU 2010:7 Mangfold og mestring – flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet. Innstillingen av avgitt av Utvalget for gjennomgang av opplæringstilbudet til minoritetsspråklige barn, unge og voksne (Østbergutvalget) som ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 24.10.2008.

Oslo kommune viser til at flere utvalg (Borgeutvalget NOU 2005:18 og Midtlyngutvalget NOU 2009:18) har laget utredninger innen arbeidsområder som grenser til Østbergutvalgets og siterer i denne sammenhengen kommunens uttalelse ifm Midtlyngutvalget:

”... registrerer Oslo kommune at departementet de siste årene har fremmet et stort antall utredninger og meldinger, som alle tematiserer problemstillinger som griper dypt inn i hverandre og som vanskelig kan ses uavhengig av hverandre. Kommunen etterlyser i denne sammenheng et mer samlet grep og en større samordning av de etter hvert mange meldingene som kommer fra departementet.” (Oslo kommunes høringsuttalelse av 11.12.2009.)

Oslo kommune mener at denne problemstillingen er like aktuell i høringen av Med forskertrang og lekelyst NOU: 8 (Brennautvalget) som ble avgitt 01.10.2010.

På generelt grunnlag mener Oslo kommune at det bør stilles krav til skikkethet på lavere nivåer for å sikre at elever som påbegynner sin opplæring på høyere nivå har en realistisk sjanse til å fullføre og bestå opplæringen. Det høye frafallet i videregående opplæring er en av norsk skoles hovedutfordringer, og utvalget fremmer både flertalls- og mindretallsforslag vedrørende inntak til videregående opplæring, se omtale under pkt 9.11.4. Gjeldende rett innebærer at elever har rett til å begynne i videregående opplæring selv om de har meget svake ferdigheter i norsk. Disse elevene har i praksis ingen mulighet til å fullføre og bestå videregående opplæring. På denne bakgrunn støtter Oslo kommune mindretallets forslag om å kunne stille krav til ferdigheter i norsk som opplæringspråk før inntak til videregående opplæring.

Oslo kommune viser for øvrig til at byrådet har avgitt byråds sak 239/10, 20.10.2010 ”Forsterket innsats på skoler med høy andel minoritetslever” om innsatsen i Osloskolen.

Høringsprosessen

Oslo kommune har sendt NOUen på høring til samtlige 15 bydeler og Utdanningsetaten. Videre har kommunen invitert Rådet for innvandrersorganisasjoner (RiO) til å avgi egen høringsuttalelse. Innkomne synspunkter er innarbeidet i foreliggende høringsuttalelse.

Vedtakskompetanse:

Oslo kommunes høringsuttalelse avgis av byråden for kultur og utdanning etter delegert fullmakt, jf. bystyrets vedtak 30.05.2001 sak 218 og byrådets vedtak 03.07.2001 sak 1360 *Delegasjon av myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne.*

Vedtak:

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til innstilling fra utvalget for Mangfold og mestring – Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet, NOU 2010:7.

Oslo kommune vil først gi en overordnet kommentar til viktige generelle føringer i innstillingen, før enkelte av forslagene som fremmes i kapitlene kommenteres særskilt.

Tidlig innsats

Tidlig innsats har stor betydning for læringsutbytte i skolen. Utredningen legger vekt på tidlig innsats i alle ledd og understreker betydningen av barnehagen som språkarena og at barn og unge som ankommer Norge i løpet av oppveksten, raskt kommer inn i gode tiltakskjeder.

Oslo kommune peker på betydningen av å systematisere barnehagen som læringsarena og viser i denne sammenhengen til prosjektet "Oslobarnehagen" som ble startet i august 2010:

- Barnas ferdigheter skal utvikles i trygge, omsorgsfulle omgivelser, der lek er et viktig element.
- Oslos barn skal i større grad utvikle tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter før skolestart og en nysgjerrighet på å lære mer.
- Det er spesielt viktig at barna tilegner seg grunnleggende norskkunnskaper¹, slik at de møter mest mulig forberedt til skolestart.
- Barna som trenger det, skal primært få tilbud om plass i barnehage.

Prosjektets hovedmålsetting er å styrke kvalitet i barnehagen og spesielt styrke barnehagen som den primære læringsarena med vekt på språkopplæring og utvikling av norskferdigheter før skolestart. Oslo kommune viser til at situasjonen i barnehagene er betydelig endret etter at målet om full dekningsgrad ble nådd i august 2009. I Oslo kommune har andelen barn i alderen 1 – 5 økt fra 71,6 % i 2004 til 79,9 % i 2007. For 4- og 5-åringer er andelen barn i barnehage i samme periode økt fra 91,1 % til 94,5.

Erfaringene i Oslo kommune, bl.a. fra de fire bydelene som deltar i Groruddalssatsingen, tyder på at skolene registrerer bedre resultater ved språkkartlegging av 1. klassingene sammenliknet med tidligere resultater. Tiltakene i "Gratis kjernetid i barnehagene", er språkstimulering og rekruttering av barn som ikke går i barnehage, samt språktilbud til foresatte.

¹ Jf. Oppdragsbrevet til bydelene 2010: "Alle skal kunne norsk før skolestart"

Langvarig andrespråklæring

Forskning viser at det tar 5 – 7 år å lære et andrespråk så godt at det fungerer som et fullverdig opplæringspråk. Dette har betydning for hvordan en ser på barnehagens rolle i systematisk og langvaring opplæring i norsk for minoritetsbarn i barnehage og skole.

Oslo kommune viser i denne sammenhengen til at omtrent 40 % av barn i grunnskolen enten har foreldre som har innvandret eller selv er innvandret til Oslo, og legger avgjørende vekt på grunnleggende og systematisk opplæring i barnehagene for å fremme best mulige språkmestring før skolestart. Når det gjelder elever under opplæring vil Oslo kommune fremheve betydningen av at elever fra språklige minoriteter opplever det samme læringstrykket, progresjon i læringsarbeidet og prøver på samme måter som alle andre elever. I denne sammenhengen er det nødvendig med ordninger som sikrer elevenes progresjon i læringsarbeidet over tid i opplæringsløpet. Erfaringene fra Osloskolen viser at det er mulig å heve læringsresultatene til elever fra språklige minoriteter uten stor bruk av morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. Systematisk satsing på kartlegging og norskopplæring, dokumentasjon og oppfølging av læringsresultater er viktige suksessfaktorer. Flere rapporter peker på betydningen av effektive styringssystemer og stort læringstrykk for å oppnå gode resultater for denne elevgruppen. Det vises til SØF-rapportene 05/08 og 01/10 av Bonesrønning og Iversen.

Flerspråklighet som verdi

Oslo kommune viser til utvalgets forslag til tiltak (side 182):

- Flerspråklighet må i større grad fremmes som et ideal i opplæringen for å bidra til - flerkulturell forståelse og samhandling.

Oslo kommune mener det er svært positivt at flerspråklighet omtales som en berikelse for elever, skole og samfunn, og viser til byrådssak 239/10 avgitt 20.10.2010 "Forsterket innsats på skoler med høy andel minoritets elever".

Både engelsk og 2. fremmedspråk er basisfag i Oslo. Oslo kommune har som mål for Osloskolen at kunnskaper i engelsk og 2. fremmedspråk skal styrkes og at så mange elever som mulig skal lære minst to fremmedspråk fra 5. årstrinn.

Særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring i skolen

Oslo kommune støtter ikke utvalgets ønske om mer aktiv bruk av morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring og viser til gjeldende rett. Dagens lovgiving knyttet til særskilt norskopplæring, innebærer at dette er det fremste virkemiddelet for at minoritetsspråklige elever skal tilegne seg tilstrekkelige språkferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen i skolen.

Morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring er sekundære virkemidler og vil først og fremst være en rett for elever som har så dårlige norskkunnskaper at de ikke kan følge undervisning på norsk (jf Ot.prp. 55(2003-2004).

Oslo kommune etterlyser en beregning av hva en satsing på mer bruk av morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring vil koste. En slik satsing vil være kostbar og utfordrende å gjennomføre i

praksis og Oslo kommune mener at en ikke vil få bedre læringsresultater av å bruke større ressurser på morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Oslo kommune er sterkt uenig i forslaget om at læreplanen i grunnleggende norsk skal brukes som hovedregel. Osloskolen har fulgt felles læreplan i norsk siden skoleåret 2005-2006, og har gode erfaringer med dette. Oslo kommune ønsker en endring i lovverket som i enda tydeligere grad enn i dagens lovgiving, vektlegger særskilt norskopplæring gjennom bruk av den ordinære læreplanen i norsk. Oslo kommune vil påpeke at kommunens bruk av den ordinære læreplanen i norsk for alle elever er det fremste virkemiddelet for en likeverdig opplæring for alle elever uansett etnisk opprinnelse.

Overgangsrutiner mellom barnehage og skole og mellom skoleslagene

Oslo kommune støtter utvalgets forslag om å regulere overføring av informasjon mellom barnehage og grunnskole og i opplæringsløpet, ved å endre barnehage- og opplæringsloven slik at lovverket hjemler dette. Lovendringene er avgjørende i videre kvalitetsutvikling av barnehage som en arena for språkopplæring og tidlig innsats og i kommunens rutiner for informasjonsoverføring. Oslo kommune vil imidlertid påpeke at forskjellige former for dokumentasjon og rapportering har ulike funksjoner for foreldre og personale og for ulike nivå i styringssystemet. Disse behovene er forskjellige og må møtes på ulike måter. Dette ble også omtalt i kommunens høringsuttalelse til Midtlyngutvalget.

Kapittel 7 Barnehage og andre tilbud i førskolealder

Utvalgets forslag:

- *Det bør fortsatt utvikles dokumentasjons- og kartleggingsverktøy for tospråklige barn.*
- *Det bør utvikles standarder for kartlegging av språkmiljø i barnehagen.*
- *Kartlegging av språkbruk og språkutvikling hos enkeltbarn bør begrenses til de barn som etter det pedagogiske personalets vurdering kan ha behov for ekstra støtte eller språkstimulering.*

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter de to første forslagene og mener det er behov for et standardisert kartleggingsverktøy som er tilpasset flerspråklige barn (jf Oslo kommunes høringsuttalelse til Midtlyngutvalget). Samtidig vil kommunen påpeke betydningen av verktøy for kartlegging av språkmiljø i barnehagen. Disse kan nyttes til å måle kvaliteten på språkmiljøet i den enkelte barnehage og således danne grunnlag for forbedringsarbeid og systemer for å sikre at tiltak som iverksettes har effekt. Oslo kommune viser til det pågående arbeidet i prosjektet "Oslobarnehagen" som skal bidra til et felles kvalitetsstyringssystem og kvalitetsstandard for alle barnehagene i Oslo kommune.

Når det gjelder det tredje forslaget mener Oslo kommune prinsipielt, at en første språkkartlegging skal omfatte alle barn slik at ikke noen barn uansett etnisk opprinnelse, blir utelatt på manglende grunnlag. Språkkartleggingsarbeidet vil medvirke til å etablere gode språkmiljøer i barnehagene, noe som er stimulerende for alle barn uansett hvor de er i sin språkutvikling.

Utvalgets forslag:

- Nyankomne barn under opplæringspliktig alder skal ha innføringstilbud. Slike innføringstilbud knyttes til ordinær barnehage.
- Tilskuddet til nyankomne flyktningers barn utvidet til 20 timer pr. uke.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter forslaget, men påpeker at det vil være nødvendig med en tilskuddsordning som sikrer stabil drift av tiltaket selv om utnyttelsesgraden kan være varierende gjennom barnehageåret. Barn av foreldre som deltar i introduksjonsprogrammet må få et utvidet tilbud da foreldrene gjennom introduksjonsordningen forplikter seg til minimum 30 timer i uken.

Kapittel 8 Minoritetsspråklige elever i grunnskolen

8.9.1 Særskilt språkopplæring

Utvalgets forslag:

- *Elever med annet morsmål enn norsk gis anledning til å få morsmålet sitt som fag med mulighet for påbygning gjennom skoleløpet, som alternativ til eller tillegg til fremmedspråk.*

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter ikke forslaget. Tilbud om opplæring i fremmedspråk kan imidlertid utvides.

Utvalgets forslag:

- *Tilbudet om å ta ikke-vestlige språk som fremmedspråk utvides.*

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune sier seg tilfreds med dette forslaget. På ungdomstrinnet i Oslo kan elevene i dag velge urdu, arabisk, tyrkisk og kinesisk mandarin ved fem ulike skoler. Oslo kommune deltar også i det statlige forsøket med opplæring i fremmedspråk på 6. og 7. årstrinn.

Utvalgets forslag:

- *Det er en mulig sammenheng mellom hvordan retten til særskilt språkopplæring er formulert i § 2-8 annet punktum og den manglende bruk av morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring utvalget har funnet. Departementet bes derfor vurdere dets uforming. For bedre å synliggjøre at vurderingen av elevenes rett til særskilt språkopplæring skal være knyttet til elevenes behov, foreslås visse endringer i § 2-8 annet punktum: "Desse elevane har også ved behov rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar".*

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune ser ikke at det er behov for en slik lovendring, og støtter ikke forslaget. Utvalget poengterer at tilsvarende vurderinger og forslag også er gjeldende for opplæringsloven § 3-12 (Særskilt språkopplæring i videregående skole). Oslo kommunes vurderinger gjelder også for § 3-12.

8.9.3 Læreplan i grunnleggende norsk

Utvalgets forslag:

- Etterutdanningstilbud for lærere som skal bruke læreplanen og kartleggingsverktøyet i grunnleggende norsk for språklige minoriteter må utvides og styrkes.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune etterlyser gode kartleggingsverktøy for elever som skal vurderes i forhold til §§ 2-8 og 3-12 og som følger ordinær læreplan i norsk. Dette er et behov som deles av mange skoleeiere. 46 % av de videregående skolene og 32 % av grunnskolene som deltok i en undersøkelse utført av Rambøll, brukte ikke læreplanen i grunnleggende norsk pr. september 2009 (Utdanningsdirektoratet 2010). Det bør også utarbeides en veileder som gir kunnskaper om nødvendig norskkompetanse i ulike fag.

8.9.4 Læreplan i morsmål for språklige minoriteter**Utvalgets forslag:**

- Eksisterende læreplan i morsmål for språklige minoriteter må revideres.

Oslo kommunes kommentar:

Morsmålsopplæring som en del av særskilt språkopplæring, må etter Oslo kommunes syn hovedsakelig være et instrument for norskspråkutviklingen, og dette må også læreplanen gjenspeile.

Utvalgets forslag:

- Det må i tillegg utarbeides ny læreplan i morsmål for språklige minoriteter som tar morsmålet sitt som fag. Denne planen skal bygges opp etter ordinær læreplan i norsk.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter ikke forslaget fordi kommunen ikke ønsker morsmålsopplæring som fag.

Kapittel 9 Minoritetsspråklige elever i videregående opplæring**Utvalgets forslag:**

- Elever med annet morsmål enn norsk gis anledning til å få morsmålet sitt som fag med mulighet for påbygning gjennom skoleløpet, som alternativ til eller tillegg til fremmedspråk.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune viser til de kommentarer som er gitt under punkt 8.9.1 om grunnskolen.

Utvalgets forslag:

- Tilbudet om å ta ikke-vestlige språk som fremmedspråk utvides.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter forslaget. På utvalgte videregående skoler i Oslo gis det tilbud om japansk, russisk, koreansk og kinesisk mandarin som fremmedspråk. Tilbudet kan suppleres med flere språk.

Bruk av ny læreplan for sent ankomne og voksne

Utvalgets forslag:

- Det må etableres en særskilt ordning for elever som kommer i ungdomsskolealder eller senere. Ordningen må gi dem mulighet til å oppnå generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse uten eksamen etter ordinær læreplan i norsk.
- En særskilt ordning må bestå av en egen test i norsk, der bestått test erstatter kravet om bestått ordinær norsk for å få generell studiekompetanse. Testen må kartlegge om eleven har ferdigheter i, og kunnskaper om, norsk som setter hun eller han i stand til å starte på og kunne gjennomføre høyere utdanning.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter forslaget, gitt at kompetansemålene i læreplanverket ikke svekkes. Det er viktig at elever som kommer til Norge sent i opplæringsløpet med god skolebakgrunn fra utlandet, ikke forsinkes unødvendig i å få studiekompetanse pga. manglende kunnskaper i norskfaget. For disse elevene er det behov for en særskilt ordning, for eksempel ved at de tar en test i norsk som grunnlag for å få generell studiekompetanse. For å kunne fullføre og bestå utdanningen, må det for disse elevene være fokus på kompetansemålene i norskfaget relatert til lesing, skriving og muntlig norsk. Kravene som stilles i kompetansemålene i læreplanverket må ligge til grunn for testenes innhold, og en slik ordning må utredes videre.

Oslo kommune støtter utvalget i at testen bare skal kunne benyttes av elever som har kommet til Norge i ungdomsskolealder eller seinere, og finner det positivt at den særskilte ordningen også vil gjelde voksne.

Oslo kommune vil for øvrig vise til at følgende målgruppe trenger et tilpasset opplæringstilbud: elever fra språklige minoriteter under 24 år med dokumentert avsluttet videregående opplæring i utlandet, og som kun får godkjent studiekompetanse dersom de tar flere fellesfag og programfag.

Disse elevene har:

- ikke rett til videregående opplæring i voksenopplæringen jf § 4A-3.
- ungdomsrett etter § 3-1

Det kan være vanskelig og lite effektivt for de videregående skolene å skulle lage et individuelt tilpasset løp for målgruppen. I Oslo ble det fra og med skoleåret 2007-2008 igangsatt et ettårig komprimert løp i utdanningsprogrammet studiespesialisering. Elevene får opplæring i seks fag; norsk, engelsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag og historie. Før inntak vurderes det om søkerne har nok kunnskaper i norsk til at det vil fungere som opplæringsspråk på tilbudet. Ordinær læreplan i norsk følges. Også for denne målgruppen vil den særskilte ordningen utvalget foreslår, være viktig for å kunne oppnå generell studiekompetanse.

9.11.4 Om inntak til videregående opplæring**Flertallets forslag til tiltak:**

- Minoritetsspråklige elever som har språklige behov for det, skal tilbys et år i innføringsklasse innen de går videre til Vg1.
- Minoritetsspråklige elever som har språklig behov for det, skal kunne velge å ta Vg1 over to år.

Mindretallets forslag til tiltak:

- Forskrift til opplæringsloven § 6-10 endres ved at det stilles krav til gjennomført norskopplæring før retten til videregående utløses.

Oslo kommunes kommentar:

Gjeldende rett innebærer at elever har rett til å begynne i videregående opplæring selv om de har meget svake ferdigheter i norsk. Disse elevene har i praksis ingen mulighet til å fullføre og bestå videregående opplæring. På denne bakgrunn støtter Oslo kommune realitetene i mindretallets forslag om å kunne stille krav til ferdigheter i norsk som opplæringspråk før inntak til videregående opplæring. Det bør stilles krav om et visst ferdighetsnivå i norsk, ikke nødvendigvis bare gjennomført norskopplæring. Rett til gratis norskopplæring må følge et slikt krav. Det er nødvendig at de elevene som ikke fyller kravene til ferdigheter i norsk, får tilbud om gratis norskopplæring.

Kapittel 10 Innføringstilbud for nyankomne elever

Utvalget anbefaler at det skal framgå av opplæringsloven § 2-8 og § 3-12 at skoleeier skal gi innføringstilbud til nyankomne elever uten tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen i skolen. Oslo kommune støtter dette forslaget. Oslo kommune ser, som utvalget, behov for at det gis nasjonale føringer for innholdet i tilbudet for målgruppen for språk- og fagopplæring, og at det utvikles standardiserte kartleggingsverktøy i alle fag.

Utvalget uttaler:

- Utvalget ønsker ikke vedvarende segregerte løp for minoritetspråklige elever i videregående opplæring. Det å skreddersy et varig opplegg må veies opp mot den segregerende effekten.

Oslo kommunes kommentar:

I løpet av de siste årene har Oslo kommune årlig omtrent 500 elever i mottaks- og alfabetiseringsklasser. På bakgrunn av erfaringene med denne sammensatte elevgruppen, mener Oslo kommune at det er viktig å legge spesielt til rette for elever med kort botid i Norge, og ser det som avgjørende at skoleeier har nødvendig fleksibilitet til å organisere ulike tilbud ut fra ulike målgruppers behov.

Utvalgets uttaler:

- For elever som kommer til landet i 9. og 10. klasse, og som har begrenset skolebakgrunn, bør det være et alternativt tilbud om å få grunnskoleopplæring over to år etter opplæringsloven § 4A-1, grunnskoleopplæring for voksne. Men tilbudet må legges til en ungdomsskole, slik at elevene kan gå sammen med jevnaldrende.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter dette, men mener det også kan gis grunnskoleopplæring i mer enn to år dersom elevenes behov tilsier det. Oslo kommune vil poengtere at det er viktig for elevenes skolemotivasjon at de får informasjon og veiledning om krav og muligheter i utdanningssystemet. De sent ankomne elevene bør møtes av et system som ivaretar kartlegging og veiledning slik at den enkelte elev kan legge en plan som sikrer at eleven vil kunne fullføre og bestå skoleløpet. Det må også sikres at disse elevene har rett til særskilt språkopplæring. Dette er en bedre løsning for å få tilstrekkelig grunnlag til å begynne i videregående opplæring enn et ekstra år i grunnskolen.

Utvalgets uttaler:

- Modellen for videregående opplæring skisserer bruk av innføringsklasser som et «år 0» i videregående opplæring, og åpner for å bruke to år på Vg1 for elever som har behov for lengre tid.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter dette, men mener det i hvert enkelt tilfelle må vurderes om det er behov for grunnskoleopplæring i forkant av disse tilbudene og at det bør kunne gis to år med innføringstilbud for elever som profiterer mer på det enn på Vg1 over to år.

Kapittel 11 Opplæring spesielt organisert for voksne etter opplæringsloven

Utvalgets forslag:

- Voksenopplæringens organisering og innhold, herunder alle tiltak rettet mot minoritetsspråklige, må vurderes samlet for å sikre en tjenlig ansvarsfordeling.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter utvalgets anbefaling om å igangsette et arbeid for å vurdere den fremtidige organiseringen av opplæringen for voksne. Opplæringsløpet kan forseres, og det kan gis bedre tilpasset opplæring for den enkelte, dersom introduksjonsloven og opplæringsloven sees i sammenheng og ansvaret samles på en mer tjenlig måte enn i dag.

Utvalgets forslag:

- Det må etableres ordninger som sikrer midler til livsopphold i form av stipend eller annen støtte, for eksempel gjennom NAV.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune merker seg utvalgets forslag om å utvide Introduksjonsprogrammet til tre år for flere deltakere, for å sikre at flere kan ferdigstille grunnskoleopplæringen i programperioden (jf. kap.12). En slik utvidelse bør innføres for å ferdigstille et helhetlig opplæringsløp (som for eksempel kan inkludere videregående opplæring). Oslo kommune vil bemerke at en slik utvidelse ikke vil være tilstrekkelig for deltakere uten formell skolegang og manglende norskferdigheter.

Utvalgets forslag:

- Det må innføres rett til særskilt språkopplæring for voksne, både på grunnskolenivå og i videregående opplæring.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter forslaget. Dette er et viktig tiltak for at flere elever fra språklige minoriteter skal ha mulighet for å fullføre og bestå. Innføring av en slik rettighet vil medføre økt ressursbehov, og det forutsettes at kommunens/fylkeskommunens utgifter kompenseres.

Rett til særskilt norskopplæring vil imidlertid ikke være tilstrekkelig til at elever med svake norskferdigheter oppnår kompetansekravene i LK06. Elevene tar gjerne to-tre andre fag parallelt med norsk, og mestrer ikke det læringsarbeidet som kreves i fagene når de er så svake i norsk. Oslo kommune ser det derfor som ønskelig å kunne stille krav til ferdigheter i norsk før inntak til videregående opplæring.

Utvalgets forslag:

- Modellutviklingen når det gjelder basiskompetanse kombinert med norskopplæring og helsefagarbeider kombinert med norskopplæring i Oslo kommune, må følges nøye for å se om dette kan utvikles til nasjonale modeller.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune mener at en samling av ansvaret vil gjøre det enklere å gjennomføre kvalifiserende kombinasjonsmodeller og støtter utvalgets vurdering av at norskopplæring bør sees i sammenheng med andre kvalifiserende tiltak, herunder arbeidsrettet opplæring. Oslo kommunes forsøk med helsefagarbeidermodellen, opplæring i basiskompetanse, samt norskkurs med kvalifisering til kantinemedarbeider/renholder med mer er eksempel på ulike kombinasjonsmodeller.

Når det gjelder inntakskrav til videregående opplæring for voksne, vil Oslo kommune bemerke følgende: Voksne med grunnskole eller tilsvarende (opplæringslova § 4A-3) har rett på videregående opplæring. Det er en utfordring for fylkeskommunen å vurdere om en søker som ikke kan dokumentere grunnskole, har rett til videregående opplæring. Det mangler nasjonale føringer på hvordan en helhetlig vurdering skal gjennomføres. Slik regelverket er i dag, hvor norsknivået ikke skal være et vurderingskriterium for inntak, er kompetansekartlegging i andre fag også problematisk. Oslo kommune mener at det er ønskelig å kunne stille krav til ferdigheter i norsk ved inntak til videregående opplæring.

Kapittel 12 Introduksjonsordning og opplæring i norsk og samfunnsfag

Norskopplæring og samfunnskunnskap

Utvalgets forslag:

- Dagens regel om fullført pliktig opplæring innen tre år, bør vurderes erstattet med at opplæringen må være påbegynt innen ett år etter at rett og plikt begynte å gjelde, og at dette kan knyttes sammen med et krav til gjennomstrømning satt til et visst antall timer pr år.

Oslo kommunes kommentar: Forslaget støttes, jf brev fra Utdanningsetaten til Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 15.10.09 ifm høringsrunden om forslag til endringer i introduksjonsloven som utvalget viser til på side 280.

Utvalgets forslag:

- Det er behov for å følge med på hvor stort antall det er som ikke har rett til gratis norskopplæring etter 1. september 2010, og hvilke konsekvenser dette får for dem det gjelder.

Oslo kommunes kommentar:

I nevnte brev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 15.10.09, foreslås det at målgruppen for gratis norskopplæring utvides til også å gjelde arbeidsinnvandrere og ofre for menneskehandel. Familiegjennforente med arbeidsinnvandrere vil lett kunne falle utenfor/bli isolert i samfunnet dersom de ikke har mulighet til å få gratis norskopplæring. Arbeidsinnvandrere som blir arbeidsledige, kan ofte ha bruk for mer norskopplæring for å få ny jobb. Dersom disse ikke gis rett til gratis opplæring, vil kostnadene til norskopplæring måtte dekkes av NAV. Slik organisering er ineffektiv og vil trolig føre til høyere kostnader for samfunnet enn om opplæringen hadde blitt organisert gjennom voksenopplæringen.

Utvalgets forslag:

- Det bør satses mer på differensiering av, og fleksibilitet i, norskopplæringen ut fra den enkeltes behov. Norskopplæringen bør sees i sammenheng med andre kvalifiseringstiltak.

Oslo kommunes kommentar:

Det må bli tydeligere sammenheng mellom norskopplæring, opplæring for voksne etter opplæringsloven, høyere utdanning og annen kvalifisering. Særlig lavt utdannede må få mer arbeidsrettet opplæring. Det er behov for etterutdanning og profesjonalisering av lærere i opplæringen for voksne.

Kapittel 13 Minoritetsspråklige studenter i høyere utdanning

Utvalgets forslag:

- Ulike former for rådgiving/veiledning og studentstøtte må styrkes og videreutvikles. Dette kan omfatte tiltak som studieteknikk, fagspråk og oppgaveskriving, IKT, individuell veiledning, mentor- og fadderordninger blant studenter.

Oslo kommunes kommentar:

Oslo kommune støtter meldingens forslag om å styrke rådgiving og veiledning rettet mot minoritetsspråklige studenter, for å øke rekrutteringen til høyere utdanning og bidra til at flere fullfører videregående opplæring. "MiFA" - Mangfold i Fokus i Akademia - ved Universitetet i Oslo har i flere år hatt et tett samarbeid med utvalgte videregående skoler i Oslo, med tilbud om mentorer, kurs og lederutviklingsprogram for ungdom, besøk og informasjonsmøter. Videreutvikling av samarbeidet og etablering av programmet i ungdomsskolen, er et av tiltakene byrådet vil satse på, omtalt i byrådssak 239/10 om forsterket innsats på skoler med høy andel minoritets elever, avgitt 20.10.2010.

Kapittel 14 Overganger mellom opplæringssystemets nivåer

Det vises til omtale av overgangsordningene innledningsvis i høringsuttalelsen.

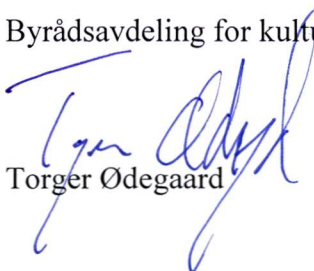
Kapittel 21 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utvalget foreslår: økt deltakelse av barn med minoritetsbakgrunn gjennom gratis kjernetid (20 t/uke) i barnehage for alle barn, utfasing av kontantstøtten og gratis skolefritidsordning i en utvidet skoledag for alle barn.

Oslo kommunes kommentar:

Disse forslagene vil innebære betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Utvalget har utelatt å foreta nærmere vurdering av disse tiltakenes økonomiske konsekvenser. Oslo kommune etterlyser en økonomisk vurdering av disse tre forslagene, og kan ikke uten videre støtte forslagene uten en slik vurdering.

Byrådsavdeling for kultur og utdanning

Torger Ødegaard

Utrykt vedlegg: Høringsbrev av 21.06.2010 fra Kunnskapsdepartementet